

LUCIA OCH ANDRA FÖREBILDER

BARN- OCH UNGDOMS-
LEDARMATERIAL

act
Svenska kyrkan

INNEHÅLL

Introduktion till materialet	3
Legenden om Lucia	4
Del 1	5
Sångtext: Lucia	5
Berättelse om Mary i Sydsudan	6
Samtal	7
Aktion: Insändare	7
Fördjupning	8
Del 2	9
Sångtext: Vi tändert ett ljus i advent	9
Berättelse om Monifa i Tanzania	10
Samtal	11
Lek/övning i vänlighet	11
Ljusmanifestation	12
Bibelord tema ljus	12
Del 3	13
Sångtext: Natten går tunga fjät	13
Berättelse om Mariam i Egypten	14
Samtal	15
Lek för den yngre målgruppen	15
Övning för den äldre målgruppen	16
Aktion: Luciamanifestation	17
Så gjorde vi	18
Del 4	19
Sångtext: Det lilla ljus jag har	19
Berättelse om Willian i Tanzania	20
Samtal	21
Lek för den yngre målgruppen	21
Övning för den äldre målgruppen	22
Aktion: Arrangera en fotbollsturnering	22
Fördjupning	22
Agenda 2030	23

INTRODUKTION TILL MATERIALET

Detta barn- och ungdomsmaterial är framtaget för dig som är ledare för barn- och ungdomsgrupper i syfte att inspirera till insamling och bidra till ökat engagemang och reflektion kring globala rättvisefrågor och utvecklingssamarbete. Det går att använda materialet i sin helhet eller plocka delar ur det.

Varje år inbjuder Act Svenska kyrkan till en julinsamling för det internationella arbetet från första advent till trettondag jul. I julinsamlingen ber vi om gåvor för alla människors rätt till ett värdigt liv. Vi länkar ihop berättelsen, legenden och traditionen om helgonet Sankta Lucia från Syrakusa på Sicilien med den pågående kampen för flickors rättigheter världen över.

Genom olika insamlingsaktiviteter och initiativ samlar vi tillsammans in medel för Act Svenska kyrkans viktiga arbete. En viktig del är de jul- och luciakonsorter som äger rum runt om i landet under denna period. Alla körer kan delta, stora som små, oavsett var konserten hålls.

I kyrkan, i förskolan, på företag eller på äldreboenden. Låt konserten vid lucia och/eller jul också bli en manifestation för flickors rättigheter!

I materialet finns förslag på luciasånger, lekar, övningar, samtalsfrågor och bibelord. Det finns även tre berättelser om tre flickor inom Act Svenska kyrkans projekt i Sydsudan, Tanzania och Egypten. Samtalsfrågorna är förslag på hur ni kan diskutera tillsammans i grupperna. En del av frågorna passar nog den yngre målgruppen bättre och andra frågor är tänkta för äldre. Du som ledare känner ditt sammanhang bäst och vet vilka ord och begrepp som behöver förklaras.

Materialet är framtaget av Svenska Kyrkans Unga och Act Svenska kyrkan inför julinsamlingen 2020. Inför julinsamlingen 2021 har materialet bearbetats ytterligare. Allt innehåll förutom statistiska uppgifter kan användas även 2022 och framåt.

Har du haft användning av materialet? Vi är tacksamma för om du berättar det för oss. Kanske har du utvecklat samtalsfrågorna eller arbetat med materialet på andra sätt? Till framtida ledarmaterial är dina synpunkter och förslag ovärderliga.

E-posta gärna och berätta till: globalt.kansli@svenskakyrkansunga.se

LEGENDEN OM LUCIA

Aldrig är det så mörkt i Sverige som i luciavid. Genom lucialjuset försvinner inte mörkret, men det lyser upp och kommer med ett trotsigt hopp om att mörkret inte har sista ordet.

Den 13 december, och både före och efter det datumet, firar vi Lucia. Traditionen att fira Lucia går långt tillbaka. Det finns forskare som menar att firandet av Lucia är en av de starkaste traditioner som finns i Sverige. Lucia firas på förskolor, skolor, arbetsplatser, i kyrkan, på Sveriges ambassader världen över och sänds alltid på nationell tv. Luciafirandet är väldigt uppskattat och något många ser fram emot länge.

En av bakgrunderna till den svenska traditionen kring Lucia som den firas i dag är helgonberättelsen om Sankta Lucia från Syrakusa, som föddes år 283 på den italienska ön Sicilien. Hon blev helgonförklarad i den katolska

kyrkan efter att hon blivit mördad för sin tros skull, då hon vägrade att gifta sig i ett arrangerat äktenskap, och även för att flera mirakler skedde i hennes namn. Flera av historierna om Lucia berättar om att hon straffades hårt när hon inte underkastade sig och ingick det tvångsäktenskap som arrangerats. Bland annat berättas att hon som straff tvingades till ett liv på bordell, men att hon ändå fortsatte försvara rätten till sin kropp och sina egna val.

Historien om Lucia har många bakgrunder historiskt, men kanske är det just helgonet Lucias kamp för sitt liv, sin tro, sin kropp och sin värdighet som gjort att vi nu firar henne med en stor ljushögtid.

VARJE DAG GIFTS FLER ÄN 30 000 FLICKOR BORT – EN DEL INTE ÄLDRE ÄN TIO ÅR

*Varje dag föds flickor in i förtryck och orättvisor. Det kan vi inte acceptera!
Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Därför ska
ingen behöva kränkas, hotas, utnyttjas eller tvingas till någonting mot sin vilja.*

Enligt uppgifter från världsorganisationen Förenta nationerna (FN) nekas varje dag 131 miljoner flickor möjligheten att gå i skolan. Coronapandemin och dess konsekvenser i form av nedstängda samhällen och stängda skolor har förvärrat situationen ytterligare. FN uppskattar att pandemin kan ha resulterat i att 11 miljoner flickor inte återvänder till skolan när samhället öppnar upp igen.* Barn som inte får gå i skolan har inte samma möjligheter som andra att exempelvis få ett arbete med bra lön i framtiden. Barn som saknar grundutbildning tvingas i stället ofta att börja jobba i tidig ålder eller att gifta sig. Uppgifterna från FN berättar också att över 30 000 flickor under arton år gifts bort varje dag och över 10 000 flickor könsstympas varje dag. På grund av coronapandemin har den siffran ökat. De som inte får rätt att lära sig läsa och skriva har också svårt att hävda sina rättigheter om de blir utnyttjade. Att stå upp för sig själv och det man tror på är svårt om man aldrig har fått chansen att göra sin röst hörd eller om man aldrig har blivit lyssnad på.

I arbetet med "Agenda 2030" har världens ledare enats om 17 globala mål för hållbar utveckling. Detta är den mest ambitiösa utvecklingsplanen för världen som världens ledare och länder genom FN någonsin har kommit överens om. Ett av målen i Agenda 2030 är att alla barn ska gå i skola innan år 2030. Målet är formulerat att "säkerställa inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla".

Att Svenska kyrkan kan aldrig acceptera att fattigdom och skadliga normer och traditioner ger flickor sämre förutsättningar för ett värdigt liv. Alla flickor ska själva kunna påverka sin framtid. De ska själva få välja hur och med vem de vill leva sitt liv. De äger rätten att bestämma över sin egen kropp och att få uttrycka sina tankar och åsikter. Det är dags att bryta skadliga traditioner!

Sångtext: Lucia

Så mörk är natten i midvintertid.

Men se, då nalkas Lucia.

Hon kommer den goda med ljuset hit.

Hon kommer med hälsning om julefrid.

Hon kommer med ljus i sin krona.

I mörka natten i midvintertid

vi hälsa dig, väna Lucia.

Välkommen du goda, med ljuset hit.

Välkommen med hälsning om julefrid.

Välkommen med ljus i din krona.

TEXT FRÅN SÅNGEN "LUCIA"

*INFORMATIONEN KOMMER FRÅN:
[HTTPS://EN.UNESCO.ORG/NEWS/GIRLS-
EDUCATION-AND-COVID-19-NEW-FACTSHEET-SHOWS-
INCREASED-INEQUALITIES-EDUCATION-ADOLESCENT](https://en.unesco.org/news/girls-education-and-covid-19-new-factsheet-shows-increased-inequalities-education-adolescent)

BERÄTTELSE OM MARY I SYDSUDAN

Mary bor i landet Sydsudan i Afrika. Där har det varit krig i flera år och därför är det mer än en miljon barn i landet som inte kan gå i skolan. Mary har haft tur – hon har gått i skola nästan hela tiden trots kriget. Nu går hon i åttonde klass. Men många flickor hålls hemma från skolan. Mary berättar om sin egen klass som exempel.

”I min klass finns det tjugofyra pojkar men bara sju flickor. Alla våra systrar har varit tvungna att gifta sig, många av dem redan innan de fyllde femton år. De fick aldrig chansen att gå i skolan så som jag fick. Det fick inte min mamma, mormor eller mina mosttrar heller.”

Många föräldrar är rädda för att deras döttrar ska utsättas för våld i skolan. Därför vill föräldrarna skydda dem genom att hålla dem hemma eller gifta bort dem med en man som ska ta hand om dem. I många länder finns något som kallas för ”brudpris”. Det betyder att mannens familj betalar flickans familj för att få gifta sig med henne. När flickan gifts bort tillhör hon mannens familj i stället för sin egen familj.

Många flickor mår dåligt om de tvingas gifta sig redan som barn. Bortgifta flickor får sällan gå i skolan, arbeta utanför hemmet och ha egna pengar så att de kan bestämma vad de själva vill göra. En gift flicka förväntas skaffa familj. Ett stort problem är att ett barns kropp inte är redo för att bli gravid och föda egna barn. Det kan vara farligt för både mamma och barn – en del flickor och bebisar överlever inte.

”Vi tjejer fostras tidigt in i kulturella omvårdnadsroller. Vår uppgift blir att finnas till för andra”, berättar Mary.

Det är fel att barn gifts bort. Barn ska få leka, gå i skolan och ha trygga vuxna omkring sig som tar hand om dem. Därför arbetar Act Svenska kyrkan för att flickor inte ska behöva gifta sig. Det handlar exempelvis om att stötta utbildningsprojekt där barnen ska få en bra och trygg skola. Det handlar också om att föräldrar i fattigdom ska få jobb, så att de har råd att skicka sina döttrar till skolan i stället för att gifta bort dem. Och framför allt handlar det om att utbilda både vuxna och barn om rättigheter och de speciella risker som finns för flickor och kvinnor.

”Om vi får en chans att klara gymnasiet, som pojkarna, kommer vi få fler alternativ i livet och en möjlighet att följa våra drömmar. Vi kan klara både familj och arbete precis som andra kvinnor runt om i världen. Men vi behöver stöd för att förändra kulturella attityder, minska eller bli av med brudpriset och övertyga människor om värdet av utbildning för alla” säger Mary.

Samtala kring:

Har du hört om eller känner till skadliga traditioner som ger begränsningar och färre möjligheter för flickor? Varför ökade våldet mot kvinnor under coronakrisen?

Hur kan vi bidra till att flickor och pojkar har samma rättigheter och möjligheter? I såväl mindre som större sammanhang?

Har flickor och pojkar samma möjligheter att leva som de vill i världen? Varför? Varför inte?

Yngre målgrupp

Har du själv sett någon som har varit elak mot en annan person bara på grund av den är flicka eller pojke? Finns det skillnader i hur barn blir behandlade för att de är flickor eller pojkar?

Äldre målgrupp

Har du sett eller själv varit med om diskriminering på grund av kön, hudfärg, religion, sexuell läggning, etnicitet eller funktionsvariation?

Aktion: Använd din röst! Skriv en insändare om flickors rättigheter

Ta tillvara på möjligheten att skriva om flickors rättigheter och julinsamlingen till din lokala eller regionala tidning inför eller under jul. Insändarsidorna är bland de avdelningarna i lokaltidningar som läses av flest. I detta dokument finns fyra olika insändarmallar som du kan välja mellan. Den första är en mall som förutsätter att ni diskuterar frågorna i ert sammanhang först och formulerar insändaren gemensamt. Den andra är insändare med tänkt publicering innan eller på Lucia. Den tredje är en

allmän insändare som fungerar under hela advents- och julperioden. Den sista är en insändare med enkelt språk som med fördel kan användas för den yngre målgruppen.

Självklart kan du även ta formuleringar från texterna och skriva en egen insändare. Berätta gärna för oss om du skickar in en insändare under advent och jul. Mejla till: globalt.kansli@svenskakyrkansunga.se

Mall för insändare som föregås av ett samtal

Det finns en koppling mellan firande av Lucia och arbete för flickors och kvinnors rättigheter genom att...

Ge exempel på orättvisor som framför allt drabbar flickor i fattigare länder.

Vi tycker att barnäktenskap är fel därför att...

Det är viktigt att jobba med rätten till skola och utbildning eftersom...

Man kan vara del i julinsamlingen för flickors rättigheter på följande sätt...

Berätta om era planer att vara med och bidra till en ljusare framtid för flickor i länder med utbredd fattigdom och orättvisor. I vår församling/lokalavdelning stöder vi därför arbetet...

Avsluta gärna med att önska en fridfull adventstid och en god jul!

Insändare julinsamlingen i samband med specifikt Lucia

Enligt en legend föddes Lucia år 286 i italienska Syrakusa. Hon hävdade sin egen tro och sina egna val när hon bland annat protesterade mot att bli bortgift. Hon blev mördad när hon inte gav upp sin övertygelse.

Efter sin död förklarades Lucia martyr, hon vördas även som de blindas skyddshelgon och vi hedrar fortfarande hennes minne. Trots att Luciaberättelsen utspelade sig för länge sedan finns det stora likheter med situationen för många flickor och kvinnor än i dag.

Kampen för barns rättigheter är långt ifrån över. Vi behöver fortfarande synliggöra de strukturer och den diskriminering som begränsar framför allt flickors möjligheter att nå sin fulla potential. Vi kan inte acceptera att orättvisor och övergrepp drabbar flickor bara för att de är flickor.

Här skulle ni kort kunna skriva om ett specifikt Act Svenska kyrkan-projekt som ni tycker är angeläget och som ni stöder i er församling/lokalavdelning eller stift/distrikt.

I vår församling/lokalavdelning stöder vi därför Act Svenska kyrkan...

Vill du vara med i arbetet för flickors rättigheter? I samband med luciakonsserter och firanden vill jag/vi uppmuntra dig att vara med i rörelsen för en bättre värld genom att skänka tankar, böner och gåvor till arbetet för varje flickas rätt till ett värdigt liv.

Vi önskar dig en ljus och hoppfull lucia!

Allmän insändare julinsamlingen

När man ser sig omkring i världen blir man fortfarande lätt mörkrädd. Trots att vi alla människor lever under samma himmel blir ungefär 30 000 flickor under 18 år bortgifta och 10 000 flickor könsstympade varje dag. Statistiken från FN berättar även att var tredje flicka och kvinna utsätts för könsrelaterat våld, oftast av en nära anhörig.

Men, ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det. Det finns ljusbärare i alla åldrar som vågar ifrågasätta och utmana destruktiva kulturella mönster till förmån för positiv förändring i barns liv.

Act Svenska kyrkan stödjer fler än 300 projekt i samarbete med partnerorganisationer. Arbetet sker genom långsiktiga relationer och starka samarbeten med lokala organisationer och kyrkor som själva bäst känner till vilken hjälp som behövs.

Vi tycker att arbetet mot barnäktenskap är mycket angeläget eftersom flickor ska få säga ja till vad de själva vill. Vi vill att barn i det globala syd ska kunna skriva sin egen historia genom att få sin rätt till utbildning realiserad. Vi vill att flickors liv ska få vara hela och stöder därför arbetet mot könsstympning som fortfarande är ett utbredd problem i många länder.

Tillsammans kan vi ta ställning mot fattigdom, förtryck och orättvisor – i ord och handling. När du besöker kyrkan i samband med advent, Lucia och jul kan du vara med i rörelsen för en bättre värld genom tankar, böner och gåvor till arbetet för varje flickas rätt till ett värdigt liv.

Vi önskar dig en fridfull adventstid och en god jul!

Insändare med enklare språk, till exempel för yngre målgrupp

Trots att alla vi människor lever under samma himmel är det så mycket som är orättvist i världen. Det är ofta flickor och kvinnor i fattiga länder som har det svårast och får färre möjligheter. Så ska det inte behöva vara!

Vi tycker inte att barn ska bli tvingade att gifta sig när de fortfarande är barn. De ska få gå i skola och lära sig saker, precis som vi får.

Barn bestämmer över sina egna kroppar, precis som det står i FN:s barnkonvention.

Vi kan alla vara med och skapa förändring till det bättre för barn i andra delar av världen.

Vi vill tipsa dig om att du kan tänka på, be för och ge pengar till Act Svenska kyrkans arbete för varje flickas rätt till ett bra liv när du besöker kyrkan i advent, Lucia och jul.

Hoppas att du vill vara med och vi önskar dig hopp och frid i advent och jul!

Fördjupning

Vill ni fördjupa er mer i frågor om flickors och kvinnors rättigheter så finns workshop-materialet "Fri att förändra" på Act Svenska kyrkans webbplats.

DEL 2

VARJE DAG KÖNSSTYMPAS FLER ÄN 10 000 FLICKOR

Namnet Lucia betyder ljusbärare. En av våra främsta uppgifter som människor är att vara budbärare om hopp i en trasig värld. I olika delar av livet är vi olika starka, men tillsammans kan vi lysa för varandra och hjälpa varandra framåt i livet. Att sprida Guds kärleksfulla ljus kan innebära att visa på orättvisor och andra människors lidande samtidigt som ljuset kommer med hopp i svåra situationer och visar på att sista ordet inte är sagt.

Könsstympning är en olaglig sedvänja som i alla tider har försatt kvinnor och flickor i en livsfarlig situation och orsakar men för livet. I många samhällen är det en djupt rotad tradition som, liksom alla traditioner, är mycket svår att ändra på. Antalet fall av könsstympning har ökat till följd av coronapandemin. När människors rörelsefrihet begränsas, skolor stänger och flickor och kvinnor isoleras i hem och lokalsamhällen löper de större risk att bli utsatta. FN uppskattar att det kommer ha skett 2 miljoner fall av könsstympning år 2030 som hade kunnat undvikas om det inte vore för pandemin och dess följder. Bara under 2021 riskerar 4,16 miljoner flickor att drabbas. Det innebär över 11 000 flickor om dagen.*

Act Svenska kyrkan stöttar olika insatser i flera länder för att få till ett stopp på övergreppen. Ett gott exempel är hur det kristna rådet och den lutherska kyrkan i Tanzania har engagerat sig helhjärtat i arbetet mot könsstympning. Att med hjälp av lokala kontakter sprida kunskap och påverka på alla nivåer i samhället, har varit nyckeln. Dessa personer har brutit tystnaden och vågar fatta modiga beslut. Genom att påverkansarbete bedrivs på många olika platser i samhället – och av människor själva, blir förändringen effektiv och långsiktig.

Sångtext: Vi tänder ett ljus i advent

Vi tänder ett ljus i advent

*Vi tänder ett ljus i advent,
det värmer den som frusen är.*

*Vi tänder ett ljus i advent,
det sprider ljus i vårt mörker här.*

*Och alla som är rädda och fryser på vår jord,
dom borde få sitta vid vårt bord
när vi tänder ett ljus i advent,
när vi tänder ett ljus i advent.*

TEXT FRÅN SÅNGEN "VI TÄNDER ETT LJUS I
ADVENT" AV STEWE GÅRDARE

*INFORMATION FRÅN [HTTPS://WWW.UN.ORG/EN/
OBSERVANCES/FEMALE-GENITAL-MUTILATION-DAY](https://www.un.org/en/observances/female-genital-mutilation-day)

BERÄTTELSE OM MONIFA I TANZANIA

Monifa bor i Tanzania i Afrika. När hon var liten flicka lurades hon ut i skogen av sin mormor och könsstympades.

Könsstymning innebär att delar av en flickas snippa skärs bort med en kniv eller något annat vasst. Det är farligt och gör så klart väldigt ont. På många platser i världen har män bestämt att flickor inte ska få vara som de vill och inte leva som de vill. Att könsstymma flickor är ett sätt att bestämma över dem och deras kroppar. Över 200 miljoner flickor och kvinnor i världen har utsatts för könsstymning. Många flickor som stympas blir väldigt ledsna, sjuka och kan till och med dö. På vissa platser är det män som stympar flickor och på andra platser är det kvinnor. Ofta säger de till flickorna att de blivit vackrare och att män kommer vilja gifta sig med dem när de stympats. Det säger de för att få flickorna att må bättre.

”De sa till mig att nu när jag var könsstympad var jag en vacker flicka, självsäker och beslutsam. De uppmuntrade mig att inte se det här som ett problem. Men jag kände bara stor smärta”, berättar Monifa.

Varför flickor stympas är det svårt att förstå. När något pågått under flera hundra år och blivit vanligt i ett samhälle är det svårt att sluta. Människor som lever med vanan tänker inte ens på att det skulle kunna vara något fel med det. Det anses vara normalt. Eftersom kvinnor på många platser i världen inte får gå i skola och skaffa sig ett eget jobb behöver de gifta sig med en man eftersom män får jobba och kan betala för mat och hus. Om män säger att de inte vill gifta sig med en flicka som inte är stympad känner många föräldrar att de måste stymma sina döttrar så att de ska kunna få ett bra liv och inte behöva svälta.

Monifa tycker att flickor ska få gå i skolan och jobba i stället för att vuxna ska bestämma över dem och skära i deras kroppar. Hon tycker att det är bra att fler och fler pojkar börjar förstå att det är bättre att gifta sig med en flicka som får ha sin kropp hel och får må bra.

Hon säger: ”Även om det inte skulle göra ont att bli skuren skulle jag vara emot det eftersom jag inte ser något bra med det. Om det fanns fördelar kunde vi kanske överväga det, men det finns inget. Inget av värde. Det finns ingenting.”

Trots att könsstymning är förbjudet enligt lag i Tanzania, så pågår det fortfarande. Act Svenska kyrkan kämpar tillsammans med människorna som bor i Tanzania för att den dåliga traditionen med könsstymning ska få ett slut! Vi vill tillsammans med dem bryta traditionen!

I Tanzania stöder Act Svenska kyrkan arbete där kyrkorna, sjukhusen och skolorna berättar för både vuxna och barn om hur farligt och fel det är att skära en flicka. Om föräldrarna inte förstår allvaret finns det hus dit flickorna kan rymma, så att de slipper bli utsatta.

Det kan dock vara väldigt svårt att ta steget att som barn rymma från sin familj och sitt hem utan att veta hur framtiden kommer att se ut. Därför arbetar vi för att sätta stopp för alla former av könsstymning en gång för alla.

Samtala kring:

Vad betyder det för mig att sprida ljus?

Vad kan jag göra när livet känns svårt och mörkt?

Hur kan jag komma med hopp omkring mig? I min familj? I min kyrka/organisation/förening? Bland mina vänner och kamrater? I klassen och min skola?

Hur kan jag sprida ljus på nätet om jag möter negativa kommentarer eller till och med hat?

Hur sprider kyrkan ljus och hopp i mörka situationer?

Äldre målgrupp

Fundera över hur det skulle vara att växa upp i ett samhälle med skadliga traditioner som tvångsäktenskap, könsstympning och könsrelaterat våld inom familjen.

Vad skulle du vilja förändra?

Vilka personer har makt att förändra?

Hur kan religiösa aktörer vara förändringsagenter?

Hur ser det ut när religiösa aktörer är hinder för förändring?

Lek/övning i delande och vänlighet

Material: Musik på skiva eller någon som spelar, en burk eller skål med små papperslappar med många mindre och snälla uppdrag, låt en del bara vara roliga och en del vara kopplade till temat om rättigheter och solidaritet. Några exempel på uppdrag: "Säg något snällt till personen till vänster om dig", "Sjung lite på en sång", "Berätta om när du gjorde något snällt för en annan människa", "Ge beröm åt personen till höger", "Berätta om något som är orättvist för en annan person", "Visa något coolt som du kan göra", "Gör high five med valfri person", "Starta allsång av en luciasång", "Uppmuntra alla att vara med och flossa", "Berätta en rolig historia", "Ge uppmuntran till dina ledare", "Berätta om varför vi ska kämpa för barns rättigheter".

Instruktioner: Placera gruppen i en ring på golvet. Antingen sittandes eller ståendes. Musiken spelas samtidigt som burken med uppdrag skickas runt från person till person i ringen. När ledaren bestämmer att musiken ska tystna får personen som håller i burken ta en papperslapp och utföra uppdraget som står på lappen. Viktigt att tänka på är att undvika pinsamma situationer i leken, till exempel genom att göra det möjligt för deltagarna att säga "pass" och avstå eller ha ett valfritt uppdrag som man alltid kan välja i stället.

Ljusmanifestation: Tänd ljus och be för människor som har det svårt

Många människor i Sverige och världen över lever i utsatthet. Tänd ett ljus och be för alla som har det svårt i din närhet och världen över. Tillsammans ber vi med den världsvida kyrkan för barn och vuxna som lider av våld, förtryck och orättvisor. Vi tänker särskilt på barn i de länder där Act Svenska kyrkan arbetar.

Gud, i dag ber vi för alla som hotas och hatas för sin tro och sina åsikters skull. Ge dem hopp.

Gud, låt oss människor räcka varandra händerna och hoppas tillsammans.

Delar ur bön 831 i "bönboken – tradition och liv" eller annan bön.

Bibelord tema ljus

Första Moseboken 1–5: "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Jorden var öde och tom, djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet. Gud sade: 'Ljus, bli till!' Och ljuset blev till. Gud såg att ljuset var gott, och han skilde ljuset från mörkret. Gud kallade ljuset dag, och mörkret kallade han natt. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den första dagen."

Johannesevangeliet 1:5: "Och ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det."

Johannesevangeliet 8:12: "Sedan talade Jesus till dem och sade: 'Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.'"

Matteusevangeliet 5:14–16: "Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa sätter man den inte under sädesmåtten utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen."

TVÅ AV TRE PERSONER SOM ALDRIG FÅR LÄRA SIG LÄSA OCH SKRIVA ÄR FLICKOR ELLER KVINNOR

Runt om i världen minskar utrymmet för att uttrycka sin åsikt. I många länder kan människor inte fritt och öppet berätta vad de tycker eller tror på. Det gör att många blir begränsade och låsta och inte kan berätta om hur de skulle vilja förbättra eller förändra samhället.

Enligt legenden om helgonet Lucia från Syrakusa blev hon dödad på grund av sin tro och för att hon ville bestämma själv över om hon skulle gifta sig eller inte. Hon kämpade för att få styra över sitt eget liv. Samtidigt som berättelsen om Lucia ger hopp och inspiration är det en påminnelse om att värna yttrandefrihet, religionsfrihet och att människor ska få bestämma över sitt eget liv och kunna göra sina egna val.

Act Svenska kyrkan arbetar för rätten till god hälsa och människors värdighet och makt över sina egna liv i enlighet med de globala målen i Agenda 2030. I många delar av världen är det speciellt rättigheterna för flickor och kvinnor som inte är en självklarhet. Det vill vi förändra! Därför är det viktigt att bryta negativa traditioner, som tvångsäkten-skap, könsstämpning och andra övergrepp mot flickor.

Act Svenska kyrkan har fler än 300 utvecklingsprojekt tillsammans med partnerorganisationer och kyrkor i Afrika, Mellanöstern, Centralamerika, Asien och Europa. Genom 17 olika landprogram och många internationella samarbeten, kan vi göra stor skillnad i världen.

Sångtext: Natten går tunga fjät

*Natten går tunga fjät,
runt gård och stuva.*

*Kring jord som sol'n förlät,
skuggorna ruva.*

*Då i vårt mörka hus,
stiger med tända ljus,*

Sankta Lucia, Sankta Lucia.

Natten var stor och stum.

*Nu, hör, det svingar
i alla tysta rum,*

sus som av vingar.

*Se, på vår tröskel står,
vitklädd med ljus i hår,*

Sankta Lucia, Sankta Lucia.

*Mörkret skall flykta snart,
ur jordens dalar.*

*Så hon ett underbart
ord till oss talar.*

*Dagen skall åter ny,
stiga ur rosig sky,*

Sankta Lucia, Sankta Lucia.

TEXT FRÅN SÅNGEN "NATTEN GÅR TUNGA FJÄT"
SVENSK TEXT ARVID ROSÉN

BERÄTTELSE OM MARIAM I EGYPTEN

I Egypten kämpar många barn för rätten att få gå till skolan, lära sig nya saker, träffa kompisar och att vara trygg. Kampen är extra hård om du är flicka.

En fjärdedel av Egyptens vuxna kan inte läsa och skriva. På landsbygden och i storstädernas slumområden är den siffran ännu högre och allra högst är den bland flickor och kvinnor.

I dag finns en lag i Egypten att alla ska få gå i skolan. Men trots skollagen hålls flickor hemma för att hjälpa till med hushållet, i väntan på att själva gifta sig och bilda familj. Det beror på att de alltid gjort så och det är svårt att ändra gamla vanor. Många känner inte ens till att lagen finns och därför kan de inte kräva att få gå i skolan.

Tioåriga Mariam bor i en liten stad i Egypten. Hon är äldst av fyra syskon. Hon tycker om skolan, men berättar att det är svårt att lära sig saker där. Klasserna är så stora och det är ofta bråkigt i skolan. Många elever är våldsamma, särskilt mot flickorna.

”Jag tycker om skolan och att skriva, helst egna berättelser. Men jag känner mig inte trygg där”, säger Mariam.

Hon vill bli läkare, men inser redan att det kommer bli svårt. I Egypten måste föräldrar betala för att barnen ska få en bra utbildning och dessutom behövs höga betyg. Hennes mamma har aldrig fått gå i skola och kan inte hjälpa henne med läxorna. Mamman är också ensam med barnen och har inget jobb – pengarna räcker inte till. Därför hamnar Mariam och andra flickor som lever i fattigdom utanför. Det är orättvist, tycker hon.

Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med lokala kyrkor och organisationer i Egypten för att fler flickor ska få gå i skolan. Bland annat ordnas läxläsning, eftersom föräldrar som inte själva gått i skolan har svårt att hjälpa barnen hemma. Nu får Mariam hjälp med läxläsning flera gånger i veckan. Dessutom har hennes mamma Noguan tack vare Act Svenska kyrkans projekt, fått gå en utbildning för att bli hårfrisör – så att hon kan jobba och ha råd att skicka sina barn till skolan. Förhoppningsvis kan Mariam utbilda sig och få ett bra jobb och slippa leva i fattigdom när hon blir stor.

Samtala kring:

I vilka sammanhang får jag uttrycka min åsikt? När vågar jag säga vad jag tycker?

Vilka i mitt sammanhang får eller kan inte säga vad de tycker? Hur kan jag hjälpa till för att de ska kunna komma till tals och få en röst?

Hur skulle det vara att finnas i ett sammanhang/bo i ett land där jag inte får säga vad jag tycker?

Vad gör jag när jag ser och hör om orättvisor runt omkring mig?

Lek för den yngre målgruppen: Rättviseskull

Lek kull med olika förutsättningar för olika personer – precis som det ser ut i världen. Låt en del av deltagarna bära ögonbindel, rep om fötter och andra enkla sätt att försvåra. Troligt är att de utan hinder snabbt vinner leken. Byt så att alla får testa på att leka både med och utan svårigheter. Prata sedan om hur det kändes och om att det är olika förutsättningar för olika personer i världen på

grund av fattigdom, förtryck, inte få gå i skolan, bli slagen, fly från krig etcetera. Avsluta med att berätta att Act Svenska kyrkan arbetar för att människor som drabbats av olika hinder ska få det bättre. Till exempel att fler barn ska få gå i skolan och att människor som flytt från krig får mat och tak över huvudet.

Övning för den äldre målgruppen: Dina rättigheter – vilka ska bort?

Syftet är att få gruppen att diskutera innehållet i demokrati.

Övningen ska få deltagarna att ta ställning till etiska frågor om rättigheter som vi tar för givet.

Instruktion: Dela in deltagarna i 3–4 stycken i varje grupp. Ge gruppen fem minuter att välja bort fyra rättigheter:

1. Rätten att gå i skola.	7. Rätten att ha ett arbete med en lön du kan leva på.	13. Rätten att ha tillgång till sjukvård.
2. Rätten att äta dig mätt.	8. Rätten att få vila, fritid och semester.	14. Rätten att ha ett eget hem.
3. Rätten att utöva den religion du vill.	9. Rätten att inte bli diskriminerad på grund av kön, religion, ursprung, sexuell läggning, handikapp.	15. Rätten att lyssna på vilken musik du vill.
4. Rätten att tala ditt eget språk.	10. Rätten att inte utsättas för tortyr.	16. Rätten att bära de kläder du vill.
5. Rätten att söka skydd i ett annat land vid behov.	11. Rätten att säga och tycka vad du vill.	17. Rätten att utbilda dig till det du vill.
6. Rätten att vara med i en förening och demonstrera.	12. Rätten att få rösta.	18. Rätten att vara ihop med vem du vill.

Diskutera

- Finns det rättigheter som är lättare att stryka?
- Hur resonerade ni när ni valde bort vissa rättigheter?
- Kunde ni enas?
- Vad blir konsekvenserna av att stryka rättigheter?
- Försök beskriva så tydligt som möjligt hur det är att leva i ett land som saknar de rättigheter ni tagit bort.

Ge gruppen fem minuter till att stryka ytterligare fyra rättigheter. Diskutera frågorna ovan igen. Be nu alla grupper enas om vilka åtta rättigheter som ska bort.

ÖVNINGEN KOMMER FRÅN MATERIAL "ZENIT – GLOBALA FRÅGOR OCH UNGA I FOKUS", PRODUCERAT AV SIDA

Aktion: Luciamanifestation – för alla flickors rätt till ett värdigt liv

Var med i julinsamlingens Luciamanifestation! Tillsammans med många människor runtom i landet manifesterar vi för flickors rättigheter genom att vid årets luciafirande läsa upp en särskild betraktelse och samla in gåvor. Gör en insamling under den planerade konserten runt Lucia. Avsluta med en gåvoupptäckning och ta upp en kollekt. Ni kan också skänka en del av eventuella biljettintäkter till julinsamlingen.

Denna text om Lucialegenden kan ni läsa upp i samband med ert luciafirande:

Legenden om Lucia berättar om en flicka från Syrakusa på Sicilien.

Hon levde på 300-talet och hon protesterade mot att bli bortgift.

Hon hävdade rätten till sin egen kropp, sin tro och sina egna val.

Lucia bröt mot förväntningarna att hon skulle lyda och underkasta sig.

I dag minns vi den kraft som Lucialegenden manifesterar och tänker på alla dem som fortfarande kämpar för sina rättigheter.

Alla människor är olika men med lika okränkbart värde. Inom varje enskild individ finns ett ljus. Vi tror på dess värme och på att låta ljuset fortsätta stråla, starkare för varje dag.

Var med i kampen för varje flickas rätt till ett värdigt liv.

Gå ut på stan tillsammans och samla in pengar till Act Svenska kyrkan.

- Engagera körmedlemmar, ungdomsgruppen, kyrkorådet med flera och gå ihop ett gäng från församlingen. Då blir det både roligare och bättre!
- Ta med er information om Act Svenska kyrkan, se till att swishnumret **900 1223** är väl synligt.
- Bjud på pepparkakor och sjung luciasånger till förbipasserade. Ni kommer märka hur människors ansikten lyser upp när de får höra de välbekanta sångerna.

Gå med luciatåget till lokala företag och låt ersättningen ni får gå till Act Svenska kyrkan.

Spela in en egen Luciafilm. Läs Luciamanifestet eller berätta med egna ord om Lucias kamp för sina rättigheter. Be om swishgåvor till Act Svenska kyrkans julinsamling för alla flickors rätt till ett värdigt liv.

Så gjorde vi

Insamling under luciakonserten i Karlstads domkyrka

Samtal med Marie Lundström och Malin Lindgren som båda varit engagerade i insamlingen under luciakonserterna i Karlstad pastorat:

Luciakonserten i Karlstad är mycket stor och har varit det under många år. Konsertbesökare behöver till och med boka gratisbiljetterna i förväg för att vara säkra på att få plats. Domkyrkan i Karlstad fylldes till bredden två gånger när Lucia firades den tolfte december 2018. Det fanns även luciakonsert och firanden i andra kyrkor i pastoratet.

Det var stort pådrag i de lokala tidningarna för luciatraktionen där även Värmlands Lucia medverkar.

Legenden om Lucia är ett tydligt exempel på hur kvinnor har blivit nedtryckta och fortfarande trycks ner. Rubriken i pressmeddelandet som pastoratet skickade ut löd därför "Kyrkan uppmanar till motstånd mot kvinnovåld på Lucia".

Kopplingen till Lucias kamp för sina rättigheter gav luciafirandet en klangbotten och visade på att frågorna fortfarande är aktuella, även i Sverige. I den betraktelse som inkluderades i luciakonserterna betonades hur vardagliga människor och vardagliga beslut kan göra skillnad och vara ett synliggörande hopp, ett ljus i mörkret.

Under luciakonserten gjordes en insamling till Act Svenska kyrkan. Samtidigt skänkte även den lokala tidningen hela beloppet som inkommit under röstningen till Värmlands Lucia till Act Svenska kyrkan.

Innan luciatåget kom in i kyrkan presenterade prästen julinsamlingen och den tydliga kopplingen till legenden om Lucia och berättade att man kunde skänka pengar till Act Svenska kyrkan vid utgången efter konserten.

EN AV TRE FLICKOR UTSÄTTS FÖR VÅLD UNDER SITT LIV, BARA FÖR ATT HON ÄR FLICKA

Redan innan coronakrisen visade statistiken att var tredje flicka eller kvinna i världen utsatts för könsrelaterat våld i nära relationer. Under pandemin har många tvingats till isolering tillsammans med sina förövare. Rapporter berättar om hur restriktioner för att minska smittspridning förvärrar en redan svår situation för människor som lever i utsatthet vilket har lett till att våldet ökat kraftigt.

Problemen med det växande våldet i nära relationer sker i skuggan av pandemin. Därför kan det beskrivas som en "skuggpandemi". Skuggpandemin påverkar människors liv och hälsa i lika stor utsträckning som coronaviruset.

Det finns ett tydligt samband mellan ökad fattigdom och ökat våld. Pandemin har skapat en pressad situation för många utsatta hushåll i fattiga länder. En ansträngd ekonomi, med ökande försörjningsproblem har blivit en grogrund för ökat våld i hemmen. Barn som lever under fattiga förhållanden blir extra sårbara för våld, exploatering och diskriminering på grund av brist på skyddande miljöer, i hem, skola och samhället i stort. Flickor är särskilt utsatta när fattigdom och hunger ökar. På många platser har pandemin resulterat i att flickor löper en ökad risk att könsstympas och fler tvingas gifta sig trots att de fortfarande är barn. Förtrycket och övergreppen på flickor är en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna.

I många samhällen är det könsrelaterade våldet utbrett och kvinnor utnyttjas många gånger i männens spel om makten. Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med partner för att fler, inte minst männen, ska inkluderas i arbetet för att uppnå jämställdhet. Act Svenska kyrkan ser inte arbetet för flickors och kvinnors rättigheter som enbart en kvinnofråga. Kampen för att få stopp på könsrelaterat våld och andra orättvisor som drabbar flickor och kvinnor måste involvera alla i ett samhälle, inklusive män och pojkar. De är en del av problemet och kan därför vara en del av lösningen. Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter.

Sångtext: Det lilla ljus jag har

*Det lilla ljus jag har, det ska få lysa klart
Det lilla ljus jag har, det ska få lysa klart
Det lilla ljus jag har, det ska få lysa klart
Lysa klart, klart, klart, lysa klart*

TEXT FRÅN SÅNGEN "DET LILLA LJUS JAG HAR"
SVENSK TEXT: PELLE KARLSSON

BERÄTTELSE OM WILLIAM I TANZANIA

William älskar fotboll! Hans favoritlag är Young Africans. När han själv spelar fotboll blir det oftast i backposition.

Williams eget kvarterslag träffas ett par gånger i veckan – ett trettiotal flickor och ett tjugotal pojkar ingår i teamet. Själva fotbollen är bara en del av syftet med fotbollslaget, som har kunnat bildas tack vare stöd från Act Svenska kyrkan. Tanken med fotbollsprojektet är att utbilda den unga generationen i jämställdhet, kroppsmedvetenhet, lagar och rättigheter. Att diskutera våld mot kvinnor och flickor, så kallat könsrelaterat våld, och kvinnors rättigheter är egentligen den viktigaste uppgiften. När laget ses inleder de alltid med att prata om flickors och pojkars olika förutsättningar, därefter spelar de fotboll. Fotbollen är ett naturligt sätt att samlas. Om de bjöd in till ett möte bara för att diskutera könsrelaterat våld skulle kanske ingen dyka upp. Men fotbollen lockar dit folk.

William kommer från ett område i Tanzania där många av de gamla traditionerna förtrycker flickor och kvinnor. Här är tvångsäktenskap, könsstympling och könsrelaterat våld vanligt.

”Könsstympling är direkt farligt och jag vill inte stödja traditionen”, säger William.

William har rätt, könsstympling är farligt. Flickan kan dö under ingreppet, och om hon inte dör så kan hon få stora problem senare. Både precis efter att hon blivit utsatt och under resten av livet. Problemen med könsstympling drabbar också männen, vilket de försöker prata om i laget. Ofta har könsstympade kvinnor svårt att föda barn och måste tas till sjukhus när de ska föda. Det är dyrt, riskfyllt och komplicerat och något som drabbar hela familjen. Alla i familjen tjänar på att kvinnan inte är stympad.

För att få vara med i Williams fotbollslag måste deltagarna vara emot könsstympling. Om det kommer fram att någon i gruppen bidragit till att exempelvis deras syster könsstympats, så plockas den personen omedelbart ur laget.

William har räddat en granne från att bli könsstympad. Den unga flickan visste att William arbetade mot könsstympling och när det var dags för henne så rymde hon hem till honom. Han sade åt henne att springa till ett så kallat Safe House, ett boende där flickor som har flytt från våld i hemmet, sexuellt våld, barnäktenskap och könsstympling kan få en trygg plats att bo. William rapporterade till polisen att familjen planerade ett ingrepp, och så småningom vittnade han mot flickans familj. Hon klarade sig – det blev aldrig någon könsstympling.

William ser som sin huvuduppgift att försöka ändra inställningen till könsstympling och åsikten att män ska bestämma över flickor och kvinnor. Mer utbildning behövs, folk måste få lära sig mer om konsekvenserna av könsstympling. Och det handlar inte bara om de medicinska riskerna. En könsstympad flicka har svårare att utbilda sig, och att komma in på arbetsmarknaden. Att ingå äktenskap är hela poängen med stymplingen. En flicka som inte könsstympas kan istället fokusera på ett helt annat slags liv. Hon kan utbilda sig och skaffa sig ett yrke. William tycker att det är mycket bättre – för flickan själv, för hennes familj och för Tanzania som land.

William har tur, hans familj stöttar honom fullt ut. De ser vilket resultat Williams arbete har. Just nu läser William på gymnasiet, men han siktar på att så småningom studera på universitet. Helst av allt vill han bli läkare för att kunna hjälpa människor från sin hemtrakt.

Samtala kring:

Vad vill jag förändra i mitt samhälle?

Vilken roll har pojkar och män i kampen att bryta skadliga traditioner som drabbar flickor och kvinnor?

Hur kan jag agera om jag misstänker att någon är utsatt för någon form av våld i min närhet?

Hur ser det ut i Sverige när det gäller skadliga traditioner som drabbar flickor och kvinnor?

Hur pratar vi bäst om frågor som könsstymning och könsrelaterat våld när vissa som bor i Sverige själva drabbas?

På vilket sätt kan aktiviteter som fotboll hjälpa mot skadliga traditioner och leda till jämställdhet mellan pojkar och flickor?

Lek för den yngre målgruppen: Orättvis fotboll

Spelarna delas upp i två lag. De två lagen sitter eller står vid sidan av planen medan ledaren håller i bollen. Samtidigt som bollen kastas in på planen ropar ledaren ett påstående eller "alla som..." och det är bara de spelarna som håller med om eller som passar in på påståendet som får springa in på spelplanen och försöka göra mål. Det kan bli två från det ena laget och tre från det andra som springer upp och är med i matchen, men det kan också bli flera spelare i det ena laget och noll spelare i det andra.

När ett lag gör mål ges bollen tillbaka till ledaren och spelarna går tillbaka till sina lag vid sidan av planen och gör sig redo för nästa påstående. Avsluta med att samtala om hur det kändes att spela med orättvisa regler. Koppla det till de orättvisor som drabbar flickor bara för att de är flickor. Berätta att Act Svenska kyrkan arbetar för rättvisa samhällen där flickor och pojkar får samma möjligheter att leva ett värdigt liv.

ÖVNINGEN KOMMER FRÅN VÄNGÅVANS PARKLEK.

Övning för den äldre målgruppen: Barometern

Börja lägga lappar med nummer 1-6 i en rad på golvet. Vid siffran 6 håller man med helt och hållet och vid nr 1 håller man inte med alls. Ledaren läser upp ett påstående, till exempel "Alla människor är lika mycket värda". Deltagarna ställer sig vid den siffran där de tycker de hör hemma. Låt deltagarna motivera varför de ställt sig respektive siffran, antingen enskilt eller genom att diskutera i mindre grupper och sedan berätta för de övriga. Man får ändra åsikt efter att man hört något annan tala, men då måste man kunna motivera varför. Se till att du har tempo i övningen (dvs gå vidare om det blir

lite segt) och att inte samma personer är de som kommer till tals. Var flexibel med hur många påståenden du väljer att använda, gruppen kanske inte orkar så många.

Barometern kan även göras om till en fyra hörn-övning där hörnen i rummet får siffror från 1-4. 1 = Håller inte alls med, 2 och 3 är mellanpositioner och 4 = Håller med fullständigt.

Syftet är att medvetandegöra, diskutera deltagarnas värderingar och ta ställning till olika påståenden och att få igång bra diskussioner.

Förslag på påståenden

Alla människor är lika mycket värda.

Du är skyldig till att ingripa mot orättvisor.

En enda människas engagemang gör skillnad.

Unga kan påverka samhället.

Det viktigaste är inte vad man engagerar sig i, utan att man engagerar sig.

Det är en våldshandling att stå passiv när vi ser människor lida.

Män har ett särskilt ansvar att agera mot orättvisor som drabbar kvinnor.

ÖVNINGEN KOMMER FRÅN "MANUAL FÖR ATT HÅLLA WORKSHOPS", PRODUCERAT AV SVENSKA MUSLIMER FÖR FRED OCH RÄTTVISA OCH KRISTNA FREDSRÖRELSEN.

Aktion: Arrangera en fotbollsturnering till förmån för Act Svenska kyrkan

Engagera din lokala sportklubb och bjud in till en turnering till förmån för Act Svenska kyrkan. Fotboll, handboll, innebandy, fäktning, hästhoppning. Vilken sport det är spelar ingen roll, men att pengarna går till Act Svenska kyrkan kan göra stor skillnad för flickors rättigheter!

- Be lagen att betala in en deltagaravgift där alla pengar går oavkortat till Act Svenska kyrkan.
- Sälj fika och låt överskottet gå till Act Svenska kyrkan.
- Ha swishnummer och insamlingsbössor synliga under

hela turneringen och uppmana publik och deltagare att skänka pengar.

- Uppmana deltagarna att skänka pengar för varje mål som görs under turneringen.
- Informera om Act Svenska kyrkans arbete för flickors rättigheter under turneringen.
- Lyft Act Svenska kyrkans arbete med organiserade fritidsaktiviteter för barn och unga på flykt, som ett exempel på hur sport kan göra skillnad.
- Sätt upp en tipspromenad med frågor om Act Svenska kyrkans arbete med frågor för både barn och vuxna.

Fördjupning

Läs mer om hur fotbollen kan bli livsviktig för barn och unga i utsatthet på Act Svenska kyrkans webbplats under rubriken "Livsviktig fotboll".

AGENDA 2030 – GLOBALA MÅLEN

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen.

Mål 3 handlar om God hälsa och välbefinnande – att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Mål 4 handlar om God utbildning för alla – att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Mål 5 handlar om jämställdhet – uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Samtala om:

Hur jobbar ni med de globala målen i er lokalavdelning/ungdomsgrupp och församling?

Hur kan ni vara med och stärka det som redan görs?

Läs mer om de globala målen här:
globalamalen.se/om-globala-malen

Här finns information om hur Svenska kyrkan arbetar med Agenda 2030, bland annat en kort, animerad film:
svenskakyrkan.se/agenda2030

VAR MED I LUCIA- MANIFESTATIONEN!

I samband med årets Luciafirande manifesterar många församlingar för flickors rättigheter.

Läs mer på internwww.svenskakyrkan.se/julinsamlingen